

Kokoelmaluetteloista ja elektronisista julkaisuista

[05/06](#)

Kokoelmaluetteloihin sisältyy nykyisin painettujen julkaisujen lisäksi myös kirjastojen edustamien tieteenalojen verkkojulkaisuja. Helkaankin pyritään luetteloimaan ostetut sähköiset lehdet ja kirjat sekä avoimessa verkkokäytössä olevia omien alojen julkaisuja. Näin asiakas voi löytää sekä painetut että elektroniset julkaisut yhdestä palvelusta yhdellä haulla. Muilla välineillä (esim. Nelli) tämä ei vielä ole mahdollista.

Sähköisten julkaisujen luettelointiin liittyy kuitenkin paljon ongelmia, jotka johtuvat mm. luettelointisääntöjen hitaasta kehitymisestä ja sähköisen julkaisemisen vakiintumattomista toimintamalleista. Kustantajilta kyllä saadaan ostettujen sähköisten lehtien ja kirjojen luettelointitietueita, mutta ne vaativat usein paljonkin muokkausta. Eivätkä kustantajat aina hanki sähköisille julkaisuilleen ISSN tai ISBN-numeroita. Julkaisujen linkkiosoitteet saattavat myös muuttua.

Luettelointisääntöjen mukaan painetun julkaisun luettelointitietueessa ei saa olla suoraa linkkiä kokotekstiin, vaan verkkoversiosta täytyy tehdä oma tietue. Usein sähköinen ja painettu versio ovatkin hieman erilaisia.

Näyttää siltä, etteivät kirjastojen voimavarat riitä painettujen julkaisujen avoimessa verkkokäytössä olevien kokotekstiversioiden luettelointiin. Esimerkiksi lähes kaikki Suomen ympäristö –sarjan numerot ovat saatavilla sekä painettuina että PDF-muodossa. Lindasta löytyy kuitenkin hyvin vähän näiden verkkoversioiden tietueita, joista asiakas pääsisi suoraan kokotekstiin. Kun verkkoversioita ei ehditä erikseen luetteloida, asiakkaalle voidaan ilmoittaa kokotekstistä painetun version luettelointitietueen 530-kentän avulla. Huomautuskentässä kerrotaan, että julkaisu on saatavilla myös verkkomuodossa. Usein PDF:n ISBN-numero liitetään mukaan ja monet julkaisut löytyvätkin esim. Googlella verkosta tällä numerolla hakemalla.

Lisäksi voidaan kertoa myös verkkoversion osoite vähintään organisaation tasolla, esim. Suomen ympäristö –sarjan numeroihin <http://www.ymparisto.fi/> tai <http://www.ymparisto.fi/julkaisut>. Lindassahan tämä huomautuskenttä näkyy jo saatavuusnäytössä ja auttaa asiakasta löytämään nopeammin kokotekstin. Voidaan myös pohtia, tarvitaanko paikallisissa kirjastotietokannoissa lainkaan luettelointitietueita niistä julkaisuista, jotka on

julkaistu pelkästään verkkomuodossa ja luetteloitu Lindaan.

Tulevaisuudessa kokoelmaluetteloiden rooli muuttunee. Nykyisten kokoelmaluetteloiden luetteloinnin ja sisällönkuvailun laatuun kannattaa kuitenkin panostaa. Hyvästä kirjastotietokannasta asiakkaat löytävät julkaisut helposti ja nopeasti ja tarvitsevat mahdollisimman vähän neuvontaa.

Myös tulevaisuuden tiedonhakupalvelut perustuvat kokoelmaluetteloiden tietueisiin, joiden täytyy olla niin laadukkaita, että niitä pystytään käyttämään eri järjestelmissä. Esimerkiksi *Google Scholar* hyödyntää kokoelmaluetteloita. Portaalit paranevat ja mahdollistavat ehkä piankin sekä painettujen että sähköisten aineistojen hakemisen yhdestä käyttöliittymästä yhdellä haulla. Luetteloinnin kehittyminen ja funktionaalinen luettelointi toivottavasti selkeyttävät julkaisujen tietojen tallentamista. Yhteistyön lisäämistä korostetaan kirjastopalveluja koskevissa strategioissa ja tämä varmasti tehostaa myös kokoelmaluetteloiden ylläpitoa ja parantaa julkaisujen löytyvyyttä.

- [Triangeli-päivät 2006 - ohjelma](#)
- [Kuvia päiviltä](#)

*Päivi Lipsanen
tietoasiantuntija
Viikin tiedekirjasto
puh. 09-191 58618
paivi.lipsanen AT helsinki.fi*